

L'esport a la biblioteca

L'esport també pot inspirar poesia

R. Badius i Juli

Tot passejant un diumenge al matí, entre les parades de llibres del Mercat de Sant Antoni, va cridar-me l'atenció un tí-

tol: **El llibre dels poemes esportius. Trobes a l'esport català**. Vaig adquirir-lo sense pensar-m'ho dos cops. Era nou, i recordo que no era car. En tenir-lo a les mans vaig comprovar que tenia tapes de cartró gruixut, senzilles però elegants, resultat d'un relligat acurat. Per sobre de l'esmentat títol, escrit amb lletres negres de bona mida, destacava una flamejant torxa amb els colors de la senyera i per sota el nom de l'autor, **Ferran Solà i Forc**. Una petita llegenda informava que el pròleg l'havia escrit en **Josep M. Espinàs**.

El llibre, que havia estat publicat l'any 1980, l'havia dissenyat **Maria Azua**, els dibuixos els havia fet **Narcís Comadira** i havia estat imprès per l'impressor **Tobella**, del carrer del Carme, un veritable clàssic que, segons crec, ha deixat la professió, per a desgràcia de les bones edi-

cions. Són 142 pàgines de paper doble de color crema, amb lletres negres de fàcil lectura i rètols de to blau nit.

Qui era **Ferran Solà i Forc**? Només observant la portada i les primeres pàgines del llibre, s'en pot intuir el seu tarannà. El títol i sobretot el subtítol, **Trobes a l'esport català**, la torxa barrada amb groc i vermell i la dedicatòria "als esportistes del meu país, capdavaners en tantes disciplines olímpiques", assenyalaven un arrelat nacionalisme i un intens amor per l'esport. El seu *ex-libris*, un peix amb dues significatives escates il·lustrades; una amb un pentagrama i l'altra amb dos avets sobre una muntanya nevada, penso que indica les seves afeccions: la pesca, la música i la muntanya. Totes aquestes fàcils deduccions es confirmen en el primer poema del llibre:

SÓC...Curriculum

*Rodamón que implora amb deix de complanta,
infinita queixa per l'arbre i la planta,
per l'aigua i la terra que ens és sacrosanta
i que al món confessa genocidic frau...*

*Un bard que demana només aire lliure.
Un joglar que clama per un millor viure.
Un poeta anònim que amb místic somriure
reclama amb perfídia un cel molt més blau...*

*Almoïner d'insòlides aigües molt més clares.
Captaire insaciable d'atmòsferes cares,
que malda amb modèstia per excloure taras
i els homes, un dia, respirin en pau.*

L'autor

SOY...Curriculum

*Vagabundo que implora con regusto de lamentación,
queja infinita por el árbol y la planta,
por el agua y por la tierra que nos es sacrosanta
y que al mundo confiesa fraude genocida...*

*Un bardo que sólo pide aire libre.
Un juglar que clama para un mejor vivir.
Un poeta anónimo que con mística sonrisa
reclama con perfidia un cielo más azul...*

*Limosnero de insólitas aguas mucho más claras.
Mendigo insaciable de atmósferas caras,
que se esfuerza con modestia para apartar taras
y que los hombres, un día, respiren en paz.*

El autor

Gràcies a l'amabilitat del seu germà Francesc, sé que en **Ferran Solà** va néixer el gener de l'any 1916 i que va ser un dels forjadors del diari AVUI, del qual fou administrador –caixer. En aquest càrrec el recordava en **Josep M. Espinàs**, autor del pròleg del llibre de poemes, quan escriu, “els catalans són gent ben sovint imprevisible. No m'hauria imaginat mai que l'home de la caixa fos l'home de la rima”. Havia estat pioner de l'escoltisme català, era cantaire puntual i secretari de la junta de l'Orfeó Gracienc; aficionat als esports, havia practicat el futbol i l'escalada, mai no va deixar l'excursionisme i sempre va cultivar la pesca. L'any 1971 va publicar **Hams i peixos**, un documentat i ben il·lustrat tractat, on es conjuminen la poesia i la *pescomania* que, segons ell, és l'art més antic del món. Durant molts anys va col·laborar setmanalment a l'AVUI sota el pseudònim de **Bernat Pescaire**, en un espai dedicat a l'actualitat de la pesca. Va morir el març de 1980 i possiblement el llibre que estem comentant va tenir ca-

ràcter pòstum. Tothom està d'acord que **Solà** era un home bo, amable, cooperador en les més inversemblants empreses, amb afany de viure feliç i d'ajudar els altres a viure feliços.

El llibre dels poemes esportius està dividit en tres grans apartats, d'acord amb les afeccions i el polifacetisme estructurat de **Solà Forc**: esports de muntanya, miscel·lània i esports aquàtics. En total, són més de vuitanta poemes. En la primera part, dedicats al Muntanyisme (10), Escalada (2), Càmping (3), Esquí (4), Espeleologia (4) i Caça (2); en la segona part s'hi troba Rugbi (1), Basquetbol (1), Handbol (1), Tennis (2), Ping-Pong (2), Futbol (6), Golf (1), Ciclisme (4), Billar (5), Hoquei (2), Moto-Cross (2), Vol a vela (1), i Gimnàstica –home-natge a Joaquim Blume (1)–; per últim, en la tercera part, presenta poemes sobre Natació (4), Esquí aquàtic (2), Rem (1), Vela (3), Pesca submarina (2), Pesca d'embarcació (3) i Pesca esportiva amb canya (13).

Precedint al poema o poemes que corresponen a cada esport, **Solà** descriu un “breu resum històric” referit als orígens, filosofia, evolució i expansió d'aquest a Catalunya. Haig d'assenyalar l'erudició que demostra posseir l'autor a l'hora de definir, amb poques i precises paraules, cada una de les especialitats esportives.

Els poemes estan construïts amb paraules bel·les i amb un ritme encertat i oportú en relació amb la situació que pretenen expressar. No utilitza una riquesa lingüística rebuscada i recargolada, sinó que presenta una poesia expansiva i amable que posseeix la transcendència justa en cada cas. M'ha estat difícil triar uns pocs poemes, ja que tots ells són prou representatius dels diferents matisos de cada esport. Potser m'he deixat portar per la llargària, a causa de la manca d'espai o pel caràcter insòlit de la temàtica protagonista. Aquest és el cas del poema billarístic titulat “Massé”, que va sorprendre **Josep M. Espinàs**, tant per l'argument com per la perfecta descripció de la jugada.

Equilibristes (Escalada)

*Per rutes volàtils verticals senderes
amb nafres austeres
al greny torturat,
avancen uns éssers d'estranya fal·lera:
amiden cinglera
sota l'espadat.*

*Per aspres esquerdes van clavant banyons
en els farallons
de l'altiu penyal...
Ses ales són cordes (en ses mans juguines).
Són les concubines
d'un món irreal.*

*Braus equilibristes d'un trapezi aeri
que amb brusc encanteri
a mida es van fent...
Funàmbuls addictes, sense rebombori
car no hi auditori
ni l'aplaudiment.*

Equilibristas (Escalada)

*Por rutas volátiles senderos verticales
con heridas austeras
en el risco torturado,
avanzan unos seres de extraña afición:
miden el despeñadero
bajo el escarpado.*

*Por ásperas hendiduras van clavando pitones
en las rocas agudas
del altivo peñasco...
Sus alas son cuerdas (en sus manos juguetes).
Son las concubinas
de un mundo irreal.*

*Bravos equilibristas de un trapezio aéreo
que con brusco encantamiento
se van haciendo a medida...
Funámbulos adictos, sin alboroto
porque no hay público
ni aplauso.*

Corner

Massa enfellonida...
Per no res, s'embranca...
Angle recte. Línia blanca!

Racó.Xiulet. Home xut.
Traça!

Agitació del miocardi.
Paràbola!
Nervi i múscul en acció.
Salt atlètic. Emoció!

Trajectoria...
Cap. Visió. Carambola!
Estirada fal·lible.

Xarxa!
Clam! Tabola!
Triomf!
Cridòria!

Meta. "Sprint"

Heralds de la prova, la motoritzada
escorta l'élite, virtuals vencedors.
Vibra l'auditori quan al lluny és nada
la compacta massa dels braus corredors.

Els gegants ataquen sens control ni mida,
comença la gesta de l'"sprint" final.
Les cames són bieles de carn endurida
que giren a un ritme fabulós, brutal.

El bloc s'esquartera. Hi ha un mutis brevíssim.
Tres "routiers" es juguen el tot en l'intent,
talment els domina un afany vastíssim
quan passen la meta impetuosament.

Massé

A l'angle malèfic
hi ha agut reunió.
Les boles es toquen
gairebé amb unció.
Unes mans aixequen,
l'arma en vertical,
apunten amb ciència
la bola, per dalt.
Amb un tret sequíssim,
pica en el marfil
de l'esfera blanca
amb perfecte estil.
La bola del centre
gairebé ni es mou.
De sobte el miracle,
l'ànim ens remou.
Com amb vida pròpia
pica la germana;
a la taula toca
i torna galana
per topar amb el "mingo"
que estava en recer...
El tret ha estat savi,
heus ací el "massé."

Corner

Masa enloquecida...
Para nada, se ensarza...
¡Ángulo recto. Línea blanca!

Rincón. Silbido. Hombre chut.
¡Habilidad!

Agitación del miocardio.
¡Parábola!
Nervio y músculo
En acción. Salto atlético. ¡Emoción!

Trayectoria...
Cabeza. Visión. ¡Carambola!
Estirada fallida.

¡Red!
¡Clamor! ¡Escándalo!
¡Triunfo!
¡Criterio!

Meta. "Sprint"

Heraldos de la prueba, la motorizada
escolte la élite, virtuales vencedores.
Vibra el público cuando a lo lejos vislumbra
la masa compacta de los bravos corredores.

Los gigantes atacan sin control ni medida,
comienza la gesta del "sprint" final.
Las piernas son bieles de carne endurecida
que giran a un ritmo fabuloso, brutal.

El bloque se divide. Hay un silencio brevísimo.
Tres "routiers" se lo juegan todo en el intento,
talmente les domina un afán vastísimo
cuando cruzan la meta impetuosamente.

Massé

En el ángulo maléfico
se ha producido reunión.
Las bolas se tocan
casi con unción.
Unas manos levantan
el arma en vertical,
apuntan con ciencia
la bola, por encima.
Con un disparo sequísimo
percuten en el marfil
de la esfera blanca
con estilo perfecto.
La bola del centro
casi no se mueve.
Súbitamente el milagro,
el ánimo nos remueve.
Como con vida propia
toca la hermana;
golpea la mesa
y vuelve galana
para chocar con el "mingo"
que estaba al abrigo...
El tiro ha sido sabio,
he aquí el "massé".

Crawl

*Fet de carn i d'ossos: un motor perfecte,
que funciona impàvit en el medi aquós,
amb ritme i cadència, cercant circumspecte,
la fita concreta d'un goig misteriós.*

*Siluetta gràcil, nadant irascible,
pel fluit que és saba i element pregon...
Elegant figura, dansant impassible,
el ballet aquàtic més antic del món.*

*Com una sageta per l'aire gravita
que ha llançat amb gràcia nereida gentil...
Com un foraborda, alèrgia suscita
i implacable avança com un projectil.*

Ventre de lona (vela llatina)

*Reflexos harmònics en suau moviment
pels camins aquosos del mar català;
d'onades que lluen, quan fa un xic de vent,
garlandes de puntes com fetes a mà.*

*Del mar ets senyera de raça llatina!
Ets triangle místic dels mediterrans;
d'ocell mitològic ala gegantina,
que amb calma recorres horitzons germans.
Ets ventre de lona que dónes paisatge
a la història viva d'un mar compromès!
Ets vital bandera del nostre llinatge.
Sense tu el mar nostre, no és res.*

Crawl

*Hecho de carne y de huesos: motor perfecto,
que funciona impávido en el medio acuoso,
con ritmo y cadencia, buscando circunspecto,
el hito concreto de un goce misterioso.*

*Siluetta sutil, nadando irascible,
por el fluido que es savia y elemento profundo...
Elegante figura, danzando impassible,
el ballet acuático más antiguo del mundo.*

*Como una flecha que gravita
por el aire lanzada con gracia de gentil nereida...
Como un fueraborda, suscita alergia
y avanza implacable como un proyectil.*

Ventre de lona (vela latina)

*Reflejos armónicos en suave movimiento
por los caminos acuosos del mar catalán;
de olas que lucen, cuando hace un poco de viento,
como guirnaldas de puntas hechas a mano.*

*Del mar eres enseña de raza latina!
Eres triángulo místico de los mediterráneos;
de pájaro mitológico de ala gigante,
que con calma recorres horizontes hermanos.
Eres vientre de lona que proporciona paisaje
a la historia viva de un mar comprometido!
Eres bandera vital de nuestro linaje.
Sin ti nuestro mar, no es nada.*

Per finalitzar, crec que és de justícia fer constar que **Narcís Comadira**, el conegut i notable poeta i pintor, va realitzar, possiblement per amistat amb **Ferran Solà i Forc**, uns bonics, senzills i ingenus dibuixos molt escaients amb les característiques de l'obra.